

# Oostende als Yachthaven

## na de tweede wereldoorlog



door ir.-arch. W. MARCHAL

Penningmeester van de N.S.Y.C.

Oostende is reeds meer dan honderd jaren als yachthaven wel bekend, dank zij haar gunstige geografische ligging tussen Engeland en Nederland en in de onmiddellijke nabijheid van Frankrijk.

Vóór de eerste wereldoorlog werd Oostende door zeer grote yachten bezocht en tijdens het seizoen werden toen reeds zeilwedstrijden ingericht, waaraan o.a. de internationale zes meter klasse en andere reeksen deelnamen. Te dien tijde echter waren de deelnemers aan de zeilwedstrijden te Oostende niet zeer talrijk, daar de zeilsport toen maar kon worden beoefend door enkele uitverkorenen, meestal toebehorende aan een bepaalde financieel sterke kaste.

Na de eerste Wereldoorlog verminderten de grote yachten sterk in aantal, edoch meer en meer kleinere maar toch zeewaardige yachten werden gebouwd. Het waren de zogenaamde kruisers of toeryachten, later beter gekend onder de benaming van «Ocean racers». In de kusthavens en op de Schelde ontwikkelde zich nog een nieuwe soort zeilboten, de open zeilboten, zoals de papillons, de Scheldejollen, de olympische jollen en andere.

Met deze kleine open zeilboten werd zee gekozen en aan wedstrijdaren gedaan langsheen onze kust. Zodoende, was de zeilsport een nieuwe weg ingeslagen en meer en meer mensen werden in de mogelijkheid gesteld deze edele sport te beoefenen.

Onmiddellijk na de tweede wereldoorlog nam deze klein-zeilsport (open zeilboten) alsook de middelmattige zeilsport (kruisers en motoryachten) een zeer snelle en onverwachte uitbreiding.

De grote yachten echter, welke vroeger soms gedurende weken in de handelsdokken van de stad gemeerd waren, werden steeds minder talrijk, terwijl menigvuldige kleinere toeryachten, kruisers, motoryachten en open zeilboten een schuiloord zochten

in alle hoeken en kanten van onze haven.

Deze kleinere yachten hielden er absoluut niet aan om te versassen, daar eens gemeerd in de handelsdokken, zij niet meer vrij waren om zee te kiezen op eender welk oogenblik en bijgevolg afhankelijk waren van bepaalde uren waarop slechts dan kon worden versast. Vooral voor week-end zeilers is dit geen oplossing.

De toen te Oostende enige zeer welbekende yachtclub, de «Royal Yacht Club d'Ostende», wiens clubhuis en oever-accommodatie zwaar door het oorlogsgeweld waren geteisterd, was niet in staat op dit oogenblik de steeds talrijker toekomende yachten behoorlijk te meren.

Om hieraan te verhelpen vatten enkele Oostendse yachtsmen het plan op, om in het Noorder gedeelte van het Montgomerydok een nieuwe yachthaven aan te leggen met behoorlijke oever-accommodatie.

Om hun plannen te kunnen verwezenlijken, werd er in het jaar 1947 overgegaan tot de stichting van de «North Sea Yacht Club» met als doel o.a.:

- 1) Vreemde yachtsmen zoveel mogelijk aantrekken, door aanbieden van gastvrijheid en allerlei voordelen, zoals goede ankerplaatsen, bevoorradings in water, benzine, enz...
- 2) De lokale yachtsmen de mogelijkheid geven om hun sport in de beste voorwaarden te beoefenen.
- 3) Jonge krachten aanbrengen tot het beoefenen van het zeilsport.
- 4) Steeds meer en belangrijker nationale en internationale zeilwedstrijden inrichten te Oostende.

Na van het stadsbestuur toelating te hebben ontvangen om het Noordergedeelte van het Montgomerydok als yachthaven in te richten, werd er onmiddellijk gezorgd voor degelijke ankerplaatsen; dit is de allereerste vereiste om yachtsmen aan te lokken. Een geldlening werd onder de leden van de zo pas geboren club uitgeschreven, er werden vloten

aangekocht bij de legerstocks en deze vloten werden langs de kaaimuren geplaatst en met behulp van meerboeien werd een ideale aanlegplaats voor yachten verwezenlijkt. Een gelijksoortige oever-accommodatie voor yachten was in geen enkel land van West-Europa te zien, rekening houdend met het feit dat het Montgomerydok een tijdok is, met een verschil tussen hoog en laag water van ongeveer 5 m.

Het succes liet niet op zich wachten en iedere week kwamen steeds nieuwe yachtsmen het leden aantal van de jonge club versterken. Ook vreemde yachten kwamen steeds talrijker en talrijker het Montgomerydok binnen gelopen en het nieuws verspreidde zich in Engeland, Nederland en Frankrijk op een verbazende snelle manier.

De sierlijke yachten lagen nu allen zij aan zij prachtig gemeerd, zowel bij hoog als bij laag water en dit dichtbij het centrum van de stad, vlak bij de Visserskaai met zijn restaurants, cafés en hotels, vlak bij het kleine strand met mogelijkheid van zeebaden en slechts op enkele minuten varen van de havenuitgang en dit op ieder oogenblik van de dag of de nacht. En wat een enige attractie is deze nieuwe yachthaven niet geworden voor de duizende toeristen, welke tijdens de zomermaanden te Oostende verblijven!

Yachtsmen moeten kunnen verbroederen en daarom werd er alras, dank aan een der leden van het comité van de N.S.Y.C., een voorlopig in hout gebouwd clubhuisje opgericht op de puinen van het oude loodswezengebouw. In dit clubhuisje maakten de zeilers op lokaal, nationaal en internationaal gebied met elkander nauwer kennis, dank zij de gezellige contactname in de kleine bar, waar zoals de Engelsens zeggen: «the spirit moves us».

Onder het impuls van Commodore Georges Timmermans, bijgestaan door enkele ijverige zeilliefhebbers, ging de jonge zeilclub met reuzenschreden vooruit, dank zij de steun

die vanwege het Stadsbestuur werd gegeven, alsook van het Beheer van Bruggen en Wegen, die inmiddels hadden ingezien dat de yachting voor Oostende op toeristisch gebied, van het grootste belang kon worden.

Het voorlopig clubhuisje werd natuurlijk na enkele jaren veel te klein, en op voorstel van de N.S.Y.C. werd er door de stad Oostende beslist om over te gaan tot het bouwen van een nieuwe yachtclub en dit op de landtong gelegen tussen de havengeul en het Noorder gedeelte van het Montgomerydok.

Dank zij de steun van wijlen de heer burgemeester A. Van Glabbeke, toen Minister van Openbare Werken, kwam dit nieuwe clubhuis in 1956 tot stand. Het gebouw heeft een breedte van 8 m. op een lengte van 55 m.

Op het gelijkvloers bevinden zich de utiliteitslokalen : hoofdkom kant Montgomerydok, appartement van clubuitbater, toiletten, vestiaren en stortbaden voor dames en heren langs weerszijden van de inkomhall, secretariaat, telefoocel en badkamer speciaal voor yachtsmen en yachtwomen komende van een lange zeereis; dienstingang kant havengeul, toegang gevend aan stookplaats en dienstlokalen op de verdieping (keuken en office). Verder op

het gelijkvloers nog een hangar voor klein materieel, spoelen en drogen van de zeilen.

Op de verdieping: een ruime ontvangstzaal, met breed loggiaraam in het Noorden, uitzicht gevende op het staketsel, het kleine strand, de haveningang en verder op de zee ; in het Westen een breed raam kant Montgomerydok, zicht gevend op de gemeerde yachten; in het Oosten twee ramen zicht gevend op de havengeul, de nieuwe vissershaven, de vismijn, de slipways en de vuurtoren.

Naast de ontvangstzaal een hall toegang gevend tot de bar, welke gevolgd is door een zeer ruime terras, vanwaar een breed en mooi zicht op de haven en de stad. Kortom een ideale ligging, waar men terzelfdertijd vaststelt dat Oostende is : een badstad, een zeehaven, een toeristisch centrum, een vissersstad, een passagiershaven voor snelverkeer, een zeemachtbasis en lats but not least een yachthaven, zoals er op dit ogenblik geen enkele meer bestaat in België en waarschijnlijk niet in West-Europa. Dit alles treft men aan in het nieuwe yachtclubhuis. Dank dus aan dit nieuwe gebouw, werd Oostende nog meer aantrekkelijk voor de yachtsmen en niet alleen

vreemde yachten komen ieder jaar in groter aantal de haven van Oostende aanleggen, maar ook de yachtsmen van het binnenland verkiezen nu Oostende als thuishaven en komen ieder jaar in groter aantal terug om er hun vacantedagen en week-ends door te brengen.

Dank zij nieuwe inspanningen van het comité van de N.S.Y.C. werden de voorlopige navy-vlotten door de gelijke definitieve vlotten vervangen, steigers werden aangebracht in het midden van het Montgomerydok, een kuiskbank voor yachten werd gebouwd, dit alles door het Beheer van Bruggen en Wegen, daar de hogere overheid zich inmiddels overtuigd had van het steeds groter wordend succes van de nieuwe yachthaven.

Gestimuleerd door dit succes, bleef ook de «Royal Yacht Club d'Oostende» niet bij de pakken zitten en dank zij de ontvangen vergoeding voor oorlogsschade werd het clubhuis van de R.Y.C.O. hersteld en met de hulp van de Openbare Diensten werden ook daar de meerinstallaties verbeterd en uitgebreid, zodat ook daar opnieuw kan worden gemeerd door zeilers die de voorkeur geven aan de eenzaamheid en rust van de stille waters van de R.Y.C.O., in tegenstelling met de drukte die er tijdens



Het Montgomerydok met het Clubhuis van de North Sea Yacht Club.

het seizoen heerst rond het Montgomerydok. Dank zij ook de R.Y.C.O. werd opnieuw de klein-zeilsport beoefend op de waters van de spuikom (bassin de chasse) en in de laatste jaren werden er op dit binnenwater zeer belangrijke nationale en internationale zeilwedstrijden ingericht voor het klein zeil.

Te Oostende hebben de yachtsmen de gelegenheid de zeilsport te beoefenen in hoge zee (ocean racing), langs de kust en op het binnenwater en vergeten wij ook niet dat Oostende als vertrekpunt wordt gekozen door vele motor-yachten om het binnenland te bezoeken, o.a. onze Vlaamse kunststeden zoals Brugge, Gent, Kortrijk, Damme.

Men moet maar eens de Engelse yachtsmen horen spreken over Oostende als yachthaven om overtuigd te wezen van hetgeen in de laatste jaren te Oostende werd gepresteerd, dank zij het initiatief van enkele mensen, zodat meer dan ooit hier het spreekwoord geldt «Waar een wil is, is een weg».

Hier volgen nu enkele cijfers medegedeeld door de N.S.Y.C.

In het jaar 1961 zullen meer dan 800 leden in de N.S.Y.C. ingeschreven zijn, zodat deze club hiermede de grootste sportieve club van Oostende wordt in ledenaantal.

De N.S.Y.C. telt niet alleen leden van Belgische nationaliteit, maar ook van Engelse, Franse, Nederlandse en Duitse nationaliteit.

Wanneer men rekening houdt met nog enkele honderden leden van de R.Y.C.O., stelt men vast dat Oostende als yachthaven verkozen werd door meer dan duizend yachtsmen en in dit getal werd er dus geen rekening gehouden met een nog veel groter aantal yachtsmen die Oostende bezoeken, zonder lid te zijn van de twee bestaande yachtclubs.

In 1958 liepen 491 yachten het Montgomerydok binnen, in 1959 steeg dit getal tot 515 en in 1960 tot 687 !

In deze getallen zijn niet begrepen:

1) yachten die het Montgomerydok als thuishaven hebben gekozen; alleen in de N.S.Y.C. zijn er reeds een zestigtal;

2) yachten die het Montgomerydok aanleggen ter gelegenheid van de internationale zeilwedstrijden en die als gasten worden ontvangen;

3) yachten die meren in de waters van de R.Y.C.O. of in de handelsdokken.

In 1960 werd Oostende in plaats van Rotterdam als aanleghaven uitgekozen voor de beroemde wedstrijd der grote zeilschepen (schoolschepen en oceanracers). Van Oslo naar Lissabon, via Oostende.

Iedereen die toen te Oostende was, zal zich nog het prachtige en indrukwekkend schouwspel herinneren bij het in- en uitvaren van deze sierlijke, mooie, maar helaas zeldzamer wordende grote zeilschepen.

Gedurende een volle week waren de dokken van Oostende een aantrekkingspunt voor de Belgische en buitenlandse toeristen.

Het staat vast, dat Oostende op gebied van internationale zeilwedstrijden een centraal aantrekkingspunt is geworden.

Het is niet mogelijk in onderhavig artikel de talrijke nationale en internationale zeilwedstrijden op te sommen, welke in de laatste jaren te Oostende plaatsgrepen en dit in verschillende zeilboten. Reeds in september 1954, in het tijdschrift «Wandelaer et sur l'Eau» lezen wij het volgende, in een artikel geschreven door dhr M. Pauwaert.

« En quelques années le N.S.Y.C. » est parvenu à mettre sur pied des » régates ou mieux une série de ré- » gates qui forment de Join, la plus » importante manifestation du » yachting en Belgique... » Pour 1954 je compte 37 régates » organisées par le N.S.Y.C. ou avec » son concours. Cela nous donne 26 » journées de sport en rade et en » mer».

Deze wedstrijden werden ingericht met de medewerking van Engelse clubs, zoals de Royal Harwich, de Royal Burnham, de Little Ship Club, de Thames Motorcruising club, de West Mersea; van Nederlandse clubs zoals de Koninklijke Roei- en Zeilvereniging Den Haag, de Nederlandse vereniging van kustzeilen, de Koninklijke Roei- en Zeilvereniging De Maas, van de Yachtclub du Nord de la France. (Duinkerke) en andere. Ook nemen sedert enkele jaren Duitse yachten aan deze zeilwedstrijden deel, en in het bijzonder yachten van de Düsseldorf Yacht Club.

Met de demokratisering van de zeilsport spannen de meeste zeilverenigingen zich in de laatste decennia dan ook in om de nieuwe generaties zeilers op de hoogte te brengen van de zeilsport, want deze sport vraagt voortdurende oefening en onderhoud van schip en tuigage, van eigen of verenigingsboten en houdt de jeugd zodanig bezig, dat er weinig tijd voor afbrekende invloeden aan de wallekant overblijft.

Het steeds toenemend aantal wedstrijd-zeilboten had voor gevolg dat het ieder jaar moeilijker werd de nodige wedstrijd bemanning samen te stellen. Om hieraan te verhelpen, werd er in de N.S.Y.C. een sectie «juniors» opgericht, getalsterkte ongeveer 120 leden. Deze aspirant-zeilers beschikken over 3 zeilvaartuigen, eigendom van de vereniging en worden ook aan een scholingscursus onderworpen. Zo zal nu stilaan een nieuwe generatie zeilers opgroeien, die met volledige kennis van de regels en de étiquette het spel op het water zal kunnen spelen. De kennis van aanvarings- en wedstrijdreglementen vergt trouwens studie en de toepassing ervan vergt discipline en karakter.

Wij stellen ook jaarlijks vast, dat het aantal lieden welke op het water ontspanning zoeken steeds toeneemt, nu de wegen en toeristische centra, reeds voller worden. Een blik op de kaart van West-Europa toont onmiddellijk aan, dat Oostende centraal gelegen is binnen enkele zeer grote bevolkingsconcentraties van koopkracht, dus van mogelijkheden van vakantiebesteding. Gezien de tendens tot verkorting van de werktijd (vijf dagen week) en tot vergroting van het aantal automobielen, komt men tot de vaststelling dat Oostende op week-end afstand ligt voor honderd duizenden, ja zelfs voor miljoenen mensen.

Dit betekent dat in de komende jaren steeds meer yachtlui Oostende zal bezoeken en de plaatselijke voorzieningen voor het beoefenen van het watersport zullen moeten worden uitgebreid.

Het gedeelte van het Montgomerydok welke als yachthaven wordt gebruikt is nu reeds veel te klein geworden en voor het seizoen 1961 zijn reeds alle beschikbare aanlegplaatsen ingenomen door vaartuigen toebehorende aan leden van de plaatselijke clubs. Nu stelt zich de volgende vraag : waar zullen wij de yachten meren van onze trouwe en nieuwe bezoekers, hoe zullen wij hen gastvrijheid en gunstig onthaal kunnen aanbieden, indien wij deze schepen geen degelijke aanlegplaats kunnen aanbieden ?

Er moet dus dringend meer accommodatie-ruimte worden voorzien in het Montgomerydok voor het meren van yachten; deze ruimte is er, daar de nieuwe kaaimuur, welke thans is afgewerkt, de gelegenheid biedt aan de garnaalschepen heel wat verder dan op de huidige plaats aan te leggen en te lossen. Op deze manier zou heel wat wateroppervlakte vrijkomen, ten goede van de steeds talrijker bezoekende yachten.

Indien de plaatselijke overheid niet spoedig ingrijpt, zullen andere kusthavens, die in de laatste jaren het voorbeeld van Oostende zeer goed hebben nagevolgd, nu stilaan Oostende voorbijstreven en wij denken alleen maar aan Zeebrugge, waar men onverwijd zal aanvangen met het vergroten van de yachthaven en binnen afzienbare tijd komt het bouwen van een nieuw clubhuis.

Hetgeen te Oostende sinds de oorlog op gebied van zeilsport, watersport en watertoerisme werd verwezenlijkt is prachtig, dank zij de steun van de openbare besturen en van het privé initiatief, doch laat ons bij hetgeen dat werd verwezenlijkt niet blijven stilstaan, want dit stilstaan is gelijk aan achteruitgaan in onze moderne samenleving.

Daarom rekenen de Oostendse zeilers opnieuw op de onmiddellijke en daadwerkelijke medewerking van hun Stadsbestuur, om onze Oostendse yachthaven een nieuwe en succesvolle uitbreiding te geven.